

Jaarverslag ZOPP vzw 2023

ZOPP vzw ondersteunt en begeleidt zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen in hun eigen provincie.

Zelfhulpondersteuning en Patiëntenparticipatie vzw
www.zopp.be | Groenveldstraat 15, 3001 Heverlee
Ondernemingsnummer: 0688803730
RPR: Leuven

ZOPP VZW IN LIMBURG & ANTWERPEN

Inleiding

Zelfhulpondersteuning en Patiëntenparticipatie vzw (ZOPP) is een samenwerkingsinitiatief van het Vlaams Patiëntenplatform vzw en Trefpunt Zelfhulp vzw met als doel zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen in hun provincie te versterken en hun impact te verhogen. Daarnaast wil ZOPP vzw ervoor zorgen dat de stem van de patiënt meer gehoord wordt en de kwaliteit van zorg verbeterd. Om dit te realiseren, is ZOPP vzw actief binnen drie domeinen: eerste lijn; zelfhulpvriendelijk ziekenhuis en ervaringsdeskundigheid.

Naast de werking in Limburg, startte in 2023 de uitrol van een ZOPP in Antwerpen.

Dit jaarverslag biedt een overzicht van de activiteiten van ZOPP vzw binnen de verschillende werkingsdomeinen en provincies.

In dit jaarverslag verwijzen de termen “zelfhulpgroepen” of “verenigingen” naar zowel patiëntenverenigingen als zelfhulpgroepen.

Doelstellingen ZOPP vzw

ZOPP vzw ondersteunt en begeleidt zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen in hun eigen provincie. De werking van ZOPP vzw is gebaseerd op de volgende vier doelstellingen.

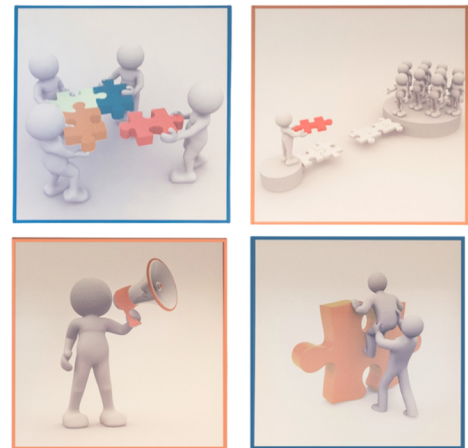
1 Ondersteuning bij de dagelijkse werking van zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen

ZOPP vzw biedt de Limburgse en Antwerpse (afdelingen van) zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen steun bij hun dagelijkse werking. Verenigingen kunnen gebruikmaken van de gratis vergaderlocatie, en krijgen advies en begeleiding bij onder andere:

- vzw-wetgeving;
- boekhouding;
- vrijwilligersbeleid;
- bekendmaking;
- vormingen;
- leden- en vrijwilligerswerking;
- ...

2 Begeleiding en stimulering van zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen bij het uitbouwen van een kwaliteitsvolle basiswerking

ZOPP vzw begeleidt en stimuleert zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen bij het uitbouwen van een kwaliteitsvolle basiswerking. De ondersteuningsmedewerkers van ZOPP vzw denken onder andere mee na over het activiteiten aanbod, de verenigingsorganisatie, over nieuwe manieren om ervaringen te delen, zowel tussen de leden van de vereniging als tussen verenigingen onderling. Bovendien ondersteunt ZOPP vzw de leden en vrijwilligers van verenigingen bij het actief deelnemen aan gezondheidsoverleg.

3 De stem van de patiënt meer gehoor geven en patiëntenparticipatie integreren op mesoniveau

ZOPP vzw brengt samen met patiëntenverenigingen de patiëntenstem aan bod in ziekenhuizen en eerstelijnszones. Gezondheidsinstellingen en -organisaties krijgen inzicht in het patiëntenperspectief door deelname van ZOPP vzw en de patiëntvertegenwoordigers aan verschillende initiatieven.

4 Een brug vormen tussen Limburgse zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen, ondersteuningskoepels en de overheid

De regionale werking van ZOPP vzw in Limburg en Antwerpen verkleint de afstand tussen de overheid, de verenigingen en het Vlaams Patiëntenplatform vzw, en Trefpunt Zelfhulp. ZOPP vzw verwerft inzichten in de noden en knelpunten van (leden van) zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen, en kaart deze vervolgens bij de juiste instanties aan.

ZOPP-team

In Limburg bestond ons team in 2023 uit drie medewerkers: Ine Poelmans, Lien Smets en Iris Bellings (bovenstaande foto van links naar rechts). Terwijl zij de werking in Limburg verder uitbouwden, gingen we op zoek naar medewerkers voor de nieuwe vestiging in Antwerpen. Hier startte Leni Verhaegen in juni en Els Draeck in december 2023 (foto hiernaast van links naar rechts).

Samenwerking met het Vlaams Patiëntenplatform vzw en Trefpunt Zelfhulp vzw

Ons team stemt wekelijks af om op de hoogte te blijven van elkaars werk. Daarnaast zijn er zeer regelmatig contacten met de medewerkers van het Vlaams Patiëntenplatform vzw en het Trefpunt Zelfhulp vzw om elkaar te informeren en de samenwerking te bevorderen.

In 2023 ontmoetten wij de medewerkers van Trefpunt Zelfhulp vzw, Vlaams Patiëntenplatform vzw op 17 april. De focus lag op het elkaar beter leren kennen en uitwisselen over inhoudelijke en organisatorische vragen. Vervolgens was er een ontmoetingsmoment op 30 mei 2023 dat in het teken stond van kennismaking met de medewerkers van La LUSS en verbinding maken tussen de gezamenlijke thema's.

Naast de ontmoetingsmomenten, zijn er nog overlegmomenten waardoor de medewerkers van de organisaties met elkaar in contact staan, onder andere:

- deelname medewerkers ZOPP vzw aan de briefing en de clusteroverlegmomenten van het Vlaams Patiëntenplatform vzw;
- tweewekelijks intern overleg met de medewerkers van ZOPP vzw, de directeur van het Vlaams Patiëntenplatform vzw en de coördinator van het Trefpunt Zelfhulp vzw in het kader van de ZOPP-werking;
- uitwisseling over Zelfhulpvriendelijk Ziekenhuis en ervaringsdeskundigheid met de medewerkers van Trefpunt Zelfhulp vzw;
- uitwisseling over de eerstelijnszone met een medewerker van het Vlaams Patiëntenplatform vzw;
- ...

Communicatie ZOPP vzw

In 2023 werd ZOPP vzw in een nieuw jasje gestoken. De nieuwe huisstijl werd geïmplementeerd op de website van ZOPP vzw, in de documenten, presentaties en in onze sociale mediaberichten.

1 Website

Wij beschikken over een website met informatie over onze werking, realisaties en activiteiten. Regelmatig worden hier ook nieuwsberichten gepost. In 2023 werkte een medewerker van ZOPP vzw - Limburg opnieuw aan de structuur van de website. Dit omwille van de uitbreiding van ZOPP vzw naar Antwerpen. Per provincie is er nu een deelpagina beschikbaar, waarop alle nodige info terug te vinden is.

2 Nieuwsbrief

Limburg

Er verscheen een nieuwsbrief van ZOPP vzw - Limburg in april, augustus en in december 2023. Limburgse zelfhulpgroepen en externen, die zich inschreven op de nieuwsbrief via de website, ontvingen een digitaal exemplaar in hun mailbox.

In de zomer van 2023 stuurden ZOPP vzw - Limburg nog een extra nieuwsbrief uit, exclusief over de eerste lijn. Dit om de zomerperiode, waarin er langere tijd geen Expertpool Eerste Lijn gepland stond, te overbruggen.

Antwerpen

Er verscheen een nieuwsbrief van ZOPP vzw - Antwerpen in juli en in oktober 2023, waarin Antwerpse verenigingen geïnformeerd werden over de opstart van de nieuwe ZOPP.

3 Facebook

Limburg

In het najaar van 2022 namen we het communicatieplan van ZOPP vzw - Limburg onder de loep, in samenwerking met een collega en communicatieverantwoordelijke van het Vlaams Patiëntenplatform vzw.

Op basis daarvan richtten we in januari 2023 een besloten Facebookgroep op. Het doel is om via deze weg nog sneller te communiceren naar de zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen.

Antwerpen

Bij de opstart in Antwerpen werd ook meteen een besloten Facebookgroep aangemaakt. Sinds 31 augustus 2023 kunnen de Antwerpse verenigingen lid worden.

Limburg

Antwerpen

Werking ZOPP vzw

Kennismakingsgesprekken

In 2023 maakten we in Limburg kennis met twaalf bijkomende verenigingen:

- Esperanza
- IANDS Flanders Limen vzw
- Borstvoeding vzw
- Sepsibel vzw
- Vlaamse Liga voor Fybromyalgiepatiënten vzw
- Yuuki vzw
- Lymfeklierkanker Vereniging Vlaanderen vzw
- Cum Cura vzw
- Vulva Stories
- Prolong vzw
- De negende van vzw
- Narcotics Anonymous vzw
- Pancreas Vlaanderen vzw

Daarnaast vond er ook een kennismaking met twee professionals plaats.

Om een werking in de provincie Antwerpen uit te bouwen, is de kennismaking met zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen een eerste belangrijke stap. Volgende 18 verenigingen mochten we in Antwerpen al ontmoeten:

- Cokoën
- CMP Vlaanderen vzw
- Autisme Antwerpen
- Aandacht vzw
- Borstkankerman vzw
- Hedera Klein Brabant
- Huntington Liga vzw
- Parkinson Liga vzw
- Stomaclub Boechout
- Zelfhulpgroep Osteogenesis Imperfecta vzw
- Crohn & Colitis Ulcerosa vereniging vzw
- Belgische federatie voor fybromyalgiepatiënten vzw
- CP Werkgroep (vzw)
- Limen vzw
- Neovida vzw
- Wij ook vzw
- Prolong vzw
- COPD vzw

De werking van ZOPP vzw – Antwerpen werd afgelopen jaar ook voorgesteld aan de volgende professionelen en hun organisatie:

- Eric Nysmans (Welzijnszorg Kempen)
- UZA (wetenschappelijke avond)
- Gert Verbruggen (UMCA)
- Stuurgroep regionaal zorgplatform Kempen

Ondersteuning van verenigingen

Eén van de vier kernopdrachten van ZOPP vzw is het ondersteunen van zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen bij hun dagelijkse werking. Deze ondersteuning is zeer uiteenlopend. Het varieert van hulp bij de boekhouding aan het einde van het werkjaar, het correct aanpassen van de vzw statuten tot het ontwerpen van een affiche of het samenstellen van een steundossier. Volgende verenigingen ontvingen afgelopen jaar om diverse redenen onze ondersteuning in Limburg:

- Al-Anon
- Amptraid vzw
- CMP-Vlaanderen
- COPD vzw
- De negende van
- EDS Vlaanderen
- Hello TPN vzw
- IANDS Flanders Limen
- Mijn lever vzw
- Nier Limburg vzw
- PASS-Hasselt
- RA-Limburg vzw
- Samenlot vzw
- Sprankel vzw
- Toxan St-Truiden
- UilenSpiegel vzw
- Vilomah vzw
- Vzw ZeZijnZo
- LEF

Ook in Antwerpen kwamen de eerste ondersteuningsvragen binnen:

Vereniging	Problematiek
Autisme Antwerpen	Activiteitsaanbod vereniging
Limen vzw	Vzw-wetgeving
COPD vzw	Toelichting over gebruik Mailchimp

► Vormingen

Wij bieden vormingen op maat van onze doelgroep aan. Verenigingen kunnen deze zelf aanvragen, maar bij wijziging van een bepaalde regelgeving en bij prangende thema's, organiseren we ook zelf vormingsmomenten. Denk bijvoorbeeld aan de nieuwe vzw-wetgeving.

De vormingen zijn steeds, voor iedere (afdeling van een) zelfhulpgroep binnen de provincie waar de vorming georganiseerd wordt, gratis toegankelijk.

In 2023 werd in Limburg opnieuw de interactieve vorming over de nieuwe vzw-wetgeving gegeven door Peter Gielen van Trefpunt Zelfhulp vzw. Ook een medewerker van ZOPP vzw – Limburg was aanwezig ter ondersteuning. Vijf verenigingen schreven zich in.

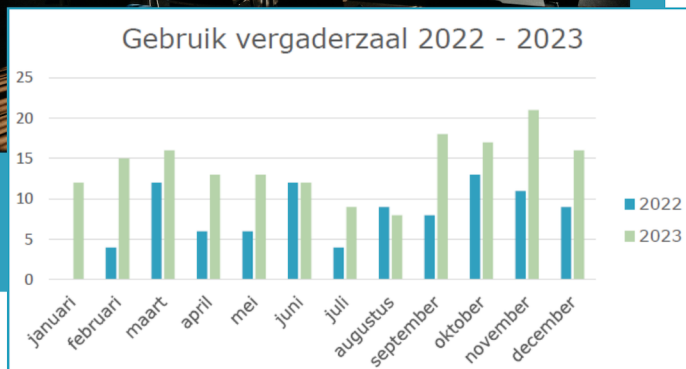
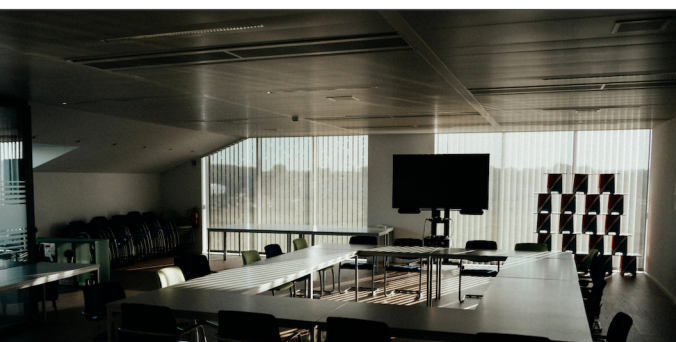

► Gebruik vergaderzaal

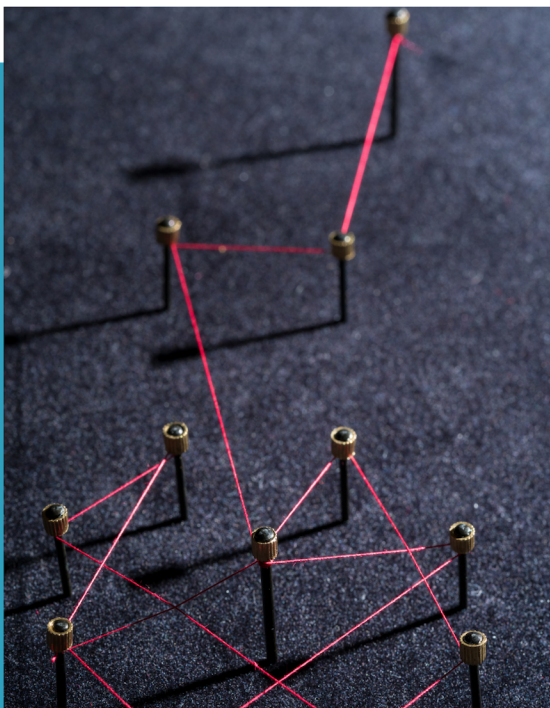
ZOPP vzw - Limburg is gevestigd op de Corda Campus in Hasselt en beschikt er over een ruime vergaderzaal. Deze vergaderruimte is gratis ter beschikking van Limburgse (afdelingen van) zelfhulpgroepen, inclusief het gebruik van een beamer en een geluidsinstallatie. De verenigingen kunnen er elke dag van de week, zowel overdag als 's avonds, terecht.

Vorig jaar maakten 23 verenigingen gebruik van onze vergaderzaal in Limburg. In het totaal reserveerden zij de zaal 169 keer voor allerlei activiteiten zoals bestuursvergaderingen, ontspannende activiteiten, infosessies...

Vanaf 2024 zal het ook in Antwerpen mogelijk zijn om de vergaderzaal te reserveren.

Patiëntenparticipatie

In 2023 bouwde we verder aan initiatieven om de stem van de patiënt te vertegenwoordigen in het zorglandschap. Dit zowel in de ziekenhuizen als in de eerstelijnszones.

► Klankbordgroepen & stakeholdersoverleg

Patiëntenvertegenwoordigers en ervaringsdeskundigen denken in een klankbordgroep na over het beleid van een bepaald ziekenhuis.

Het afgelopen jaar werd er in Medisch Centrum Sint-Jozef twee keer een stakeholdersoverleg georganiseerd. Ter voorbereiding van het stakeholdersoverleg wordt er steeds een klankbordgroep georganiseerd door ZOPP tenzij het overleg louter informatief is.

► Zelfhulpvriendelijk ziekenhuis

Zelfhulpvriendelijk Ziekenhuis (ZHVZ) is een manier om patiënten structureel te betrekken bij de ziekenhuiszorg. De participanten zijn in dit geval niet de individuele patiënten, maar de patiëntenverenigingen.

In het afgelopen jaar zetten volgende verenigingen een samenwerking met één of meerdere Limburgse ziekenhuizen op:

- AA vzw
- AL-Anon vzw
- Alzheimer Liga Vlaanderen vzw
- CIB-Liga vzw
- Cum Cura vzw
- PASS-Hasselt
- Pijnpunt vzw
- UilenSpiegel vzw
- Vlaamse Parinson Liga vzw
- Vlaamse Liga voor Fibromyalgie-Patiënten vzw

Dit naast de 40 verenigingen die reeds één of meerdere samenwerkingen in kader van ZHVZ hebben lopen.

ZOPP ondersteunde 50 verenigingen voor een samenwerking ZHVZ in 2023.

Er vonden 66 overlegmoment plaats met de ziekenhuizen in Limburg.

In totaal begeleidde ZOPP vorig jaar 88 samenwerkingen ZHVZ.

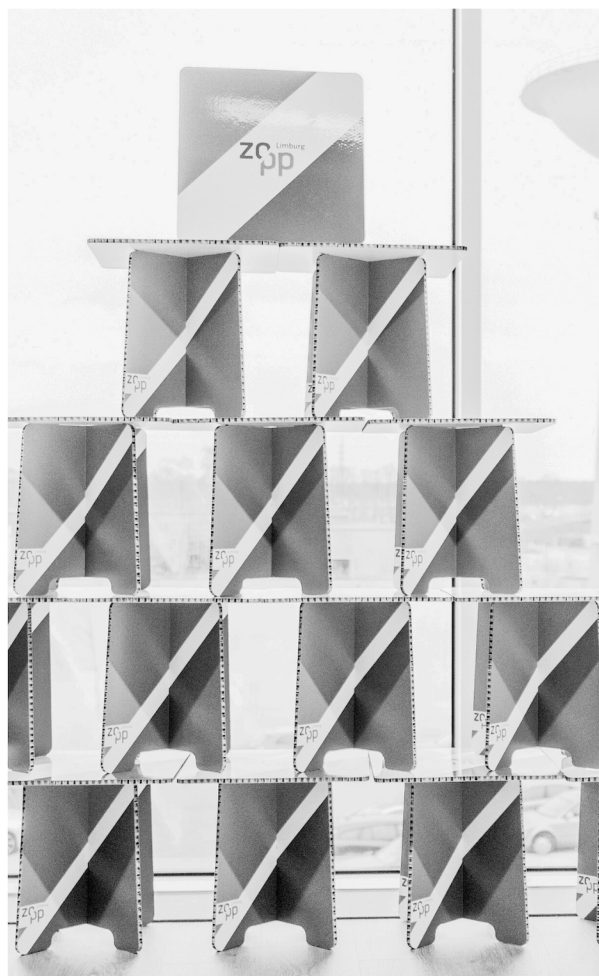
►► **Activiteiten in kader van ZHVZ**

De contactpersonen in de Limburgse ziekenhuizen consulteren ons regelmatig om nieuwe initiatieven in kader van patiëntenparticipatie uit te werken, alsook om de werking van het project ZHVZ te optimaliseren.

Volgende specifieke activiteiten binnen het kader van 'samenwerken met zelfhulpgroepen en patiëntenverenigingen' vonden in 2023 plaats:

- werkgroep specifieke contactpersonen in Medisch Centrum Sing-Jozef;
- spiegelgesprekken in het Sint-Franciscus Ziekenhuis;
- informatiemarkt in Medisch Centrum Sint-Jozef en Asster;
- infosessie over samenwerken met patiëntenverenigingen voor sociaal werkers uit alle Limburgse ziekenhuizen.

Tot slot brengen we zowel de contactpersonen van de verenigingen als de algemene contactpersonen van de ziekenhuizen één keer per jaar samen bij ons in de vergaderzaal voor een intervisie over het project ZHVZ.

In 2023 nam ZOPP aan 118 overlegmomenten georganiseerd door de ELZ's deel.

ZOPP organiseerde drie keer een Expertpool Eerste Lijn in 2023.

16 verenigingen namen actief deel aan de samenkomsten op ZOPP.

► **Eerste lijn**

ook in 2023 volgden wij de ontwikkelingen met betrekking tot de eerstelijnszones (ELZ's) nauw op. Enerzijds om op de hoogte te blijven van de ondernomen acties en de patiëntenvertegenwoordigers daarover te kunnen inlichten. Anderzijds om patiëntenparticipatie op een structurele wijze vorm te geven in de eerstelijnszones van haar eigen provincie.

Omdat inzichten van de patiënten onontbeerlijk zijn in de eerstelijnszorg, maar ook om verenigingen te informeren over het eerstelijnslandschap, organiseren wij de Expertpool Eerste Lijn.

►► **Expertpool Eerste Lijn**

De Expertpool Eerste Lijn kwam in Limburg drie keer samen het afgelopen jaar. Volgende thema's kwamen o.a. aan bod:

- Vernieuwde Sociale Kaart;
- Stand van zaken over werkgroepen/ acties/ projecten/ ... in de eerstelijnszones;
- Toelichting transmurale zorg;
- Vacature cluster PZON.

Aan de samenkomsten namen patiënten-vertegenwoordigers vanuit zestien verschillende verenigingen op regelmatige basis deel. Ook de collega's uit Antwerpen namen deel, om verder kennis te maken met de werking van ZOPP.

►► **Uitwisselingsmoment vroegtijdige zorgplanning**

Op 26 september 2023 organiseerden wij in Limburg een extra samenkomst in kader van het domein Eerste Lijn. Dit was een thematisch uitwisselingsmoment over vroegtijdige zorgplanning, een thema dat steeds meer aan belang wint binnen de eerstelijnszones.

Aan dit uitwisselingsmoment namen negen mensen uit verschillende patiëntenverenigingen deel. De input zullen de medewerkers van ZOPP vzw - Limburg gebruiken om een geïnformeerd en gedragen standpunt te vertegenwoordigen in de verschillende werkgroepen in de eerstelijnszones.

►► **Deelname in de eerstelijnszones**

In Limburg zetelt er in elke eerstelijnszone een ZOPP-medewerker en/of een patiëntenvertegenwoordiger in het bestuursorgaan. Daarnaast nemen we actief deel aan de werkgroepen en het PZON-clusteroverleg binnen elke Limburgse eerstelijnszone.

Eerstelijnszone	Afvaardiging Zorgraad	Afvaardiging clusteroverleg
ELZ Haspengouw	ZOPP-medewerker	-
ELZ Herkenrode	Wildgroei vzw (in tandem met ZOPP-medewerker)	Wildgroei vzw, Diabetes Liga vzw afd. Midden-Limburg en OVOK vzw
ELZ Kemp & Duin	ZOPP-medewerker	Diabetes Liga vzw afd. MaOL
ELZ Maasland	ZOPP-medewerker	COPD vzw en Similes vzw
ELZ Mid-West Limburg	Alzheimer Liga vzw tot juni 2023. Daarna ZOPP-medewerker	Alzheimer Liga vzw
ELZ Noord-Limburg	ZOPP-medewerker	-
ELZ West- Limburg	ZOPP-medewerker	Alzheimer Liga vzw, Diabetes Liga vzw afd. West-Limburg, Weduwen en weduwnaars vzw, Nier Limburg vzw en Limburgse zelfhulpgroep voor gelaryngectomeerden vzw
ELZ ZOLim	ZOPP-medewerker	Diabetes Liga vzw afd. MaOL en LEF

► **Ervaringsdeskundigheid**

In 2020 ging ZOPP vzw - Limburg in samenwerking met Trefpunt Zelfhulp vzw van start met de inzet van ervaringsdeskundigen (ED) in het Jessa ziekenhuis. Dit traject kwam tot stand naar aanleiding van de doctoraatsstudie van dr. Eva Castro en het pilootproject in UZ Leuven uitgevoerd door Trefpunt zelfhulp vzw.

ED bieden praktische en emotionele ondersteuning aan patiënten. Zij kunnen bij de ED terecht voor een luisterend oor, tips en advies over allerlei. Soms hebben patiënten nood aan iemand die zich écht kan inleven in wat zij doormaken.

Daarnaast steunen ED de zorgverleners door verbeteringen in de zorg en de zorgorganisatie aan te kaarten. Zij bevinden zich in een soort driehoeksverhouding tussen patiënten en zorgverleners, waardoor de communicatie kan verbeteren.

Het Jessa ziekenhuis schakelt - met onze ondersteuning - ED in op de afdelingen medische oncologie B5, hemodialyse en NAH revalidatie. In het najaar van 2023 startten we met een uitbreiding van het aantal ED op die laatste afdeling. De twee nieuwkomers zullen, na een opleidingstraject, hun start maken in het voorjaar van 2024.

Daarnaast gingen we het afgelopen jaar aan de slag met de opstart van ervaringsdeskundigheid in het obesitascentrum. Omdat het om een ambulante dienst gaat, vraagt dit om een andere aanpak. Na een intensief traject, waarbij zowel de ED als de zorgverleners op de afdeling gehoord werden, zullen er in 2024 twee ED starten.

Ook in Antwerpen worden er al ED ingeschakeld in enkele ziekenhuizen. Deze werden tot recent ondersteund door Trefpunt Zelfhulp vzw. Op termijn zullen onze ZOPP-medewerkers in Antwerpen dit overnemen. De medewerker van ZOPP vzw - Antwerpen startte samen met Trefpunt Zelfhulp vzw een traject op in het pijncentrum in Hoboken. Ze nam deel aan de focusgroepen, de werkgroep en de eerste opleidingsdag.

CONTACT

www.zopp.be

→ Klik door naar jouw provincie!

Zelfhulpondersteuning en Patiëntenparticipatie vzw

www.zopp.be | Groenveldstraat 15, 3001 Heverlee

Ondernemingsnummer: 0688803730

RPR: Leuven